

Karlova univerzita v Praze

Fakulta sociálních věd

Katedra mezinárodních vztahů

Neekonomický nekolonialismus a jeho konflikty

(Bakalářská práce)

Vypracoval: Michal Dvořák

Politologie a mezinárodní vztahy

bakalářské studium

Školitel: Mgr. Martin Riegl, Ph.D.

V Rudné 3.5.2012

Neekonomický neokolonialismus jsem si jako téma vybral proto, že podle mého názoru není v literatuře dostatečně zastoupen a zároveň se jedná o specifický fenomén. Obě území (Západní Sahara a Namibie), na které se bude moje práce specializovat, jsou zároveň v naší zemi nepřiliš známé.

Cílem práce je poukázat na to, že neokolonialismus nemusí být pouze ekonomického charakteru. Dále bych se snažil o vysvětlení příčin, které vedly k rozdílným výsledkům osvobozenického boje na obou územích a zasadit oba konflikty do pole mezinárodní politické situace. Zatímco Namibii se podařilo získat nezávislost na Jižní Africe, Západní Sahara faktickou nezávislost dosud (a pravděpodobně ani v blízké až středně vzdálené budoucnosti) nezíská. Rovněž bych zmínil rozdílný postoj mezinárodního společenství a jednotlivých aktérů k těmto konkrétním konfliktům. Nezávislost Západní Sahary (oficiálně Sahrawi Arab Democratic Republic) byla mezinárodním společenství uznána, přestože fronta POLISARIO, která nezávislost vyhlásila, má pod svojí kontrolou pouze menšinu území (v dnešní době okolo 25%).

Začátek práce bych věnoval historické exkurz obou zemí. Původní koloniální správa, následné opuštění oblastí původními koloniálními mocnostmi a navazující převzetí/obsazení oblastí okolními zeměmi. Zde bych zdůraznil rozdílný průběh a poukázal na jiný postoj mezinárodního společenství k aktivitám nových kolonizátorů. Věnoval bych se genezím konfliktů, od jejich počáteční fáze až přes eskalaci a finální příměří. Vlivu okolních zemí na konflikty (Alžírsko, Angola) a rozdíl v přístupu obou metropolí k řešení konfliktů. Vlivy okolních států bych se snažil interpretovat na základě vnitřní politické situace obou sousedních států a genezi jejich zainteresovanosti na konfliktu, která odráží změny v jejich vnitřní politice. Časově bych se v případě Namibie věnoval letům 1966 až 1990 (tedy období tzv. Jihoafrické pohraniční války plus vyhlášení nezávislosti). V případě Západní Sahary by to bylo období 1975 (jako počáteční událost bych bral tzv. Zelený pochod) až 1991 (rok kdy bylo uzavřeno příměří mezi frontou POLISARIO a Marokem) s tím, že bych nakonec udělal krátký exkurz do novější historie a připojil bych vyhlídky do budoucnosti.

Další část práce bych rád věnoval reflexi konfliktů v zahraniční politice USA, SSSR. Jejich skutečný postoj se totiž ne vždy zcela shodoval z jejich deklarovaným postojem. Zmínil bych jejich hlasování v RB OSN. Snažil bych se poukázat na zájmy, které formovaly jejich postoje k těmto konfliktům, na prostředky, jejichž pomocí se snažil prosadit své zájmy a nakonec úspěchy či neúspěchy jejich politik.

Ke konci bych se zaměřil na postoj nových kolonizátorů, na jejich pozici na mezinárodním poli v průběhu konfliktů, ale i na jejich vnitřní politiku s akcentem na zmíněná území.

Pro historický exkurz použiji metodu interpretační analýzy, pomocí které se budu snažit vysvětlit chování jednotlivých aktérů. Při srovnávání jednotlivých konfliktů (či postojů různých

zemi) použijí Millovu metodu rozdílu.

Předběžná struktura práce:

I. Úvod

II. Historický exkurz

(vztah území s původní koloniální mocností, převzetí území novou zemí, etc.)

III. Vlastní konflikty

I. Konflikt v Západní Sahaře

II. Jihoafrická pohraniční válka

III. Postoj velmocí ke konfliktům

I. SSSR a Západní Sahara

II. USA a Západní Sahara

III. SSSR a Namibie

IV. USA a Namibie

IV. Postoj metropolí

I. Maroko (a Mauretánie) ve vztahu k Západní Sahaře

II. JAR ve vztahu k Namibii

V. Vlivy sousedních států

I. Vliv Alžírsko na konflikt v Západní Sahaře

II. Vliv Angoly v Jihoafrické pohraniční válce

VI. Role mezinárodních organizací v konfliktech

IV. Současný stav Západní Sahary, výhled do budoucnosti

V. Závěr

Primární zdroje:

Dokumenty k politickému vývoji Afriky

Rezoluce Rady Bezpečnosti OSN

Resolution 245: The Question of South West Africa (25 Jan) 1968

Resolution 246: The Question of South West Africa (14 Mar) 1968

Resolution 264: The Situation in Namibia (20 Mar) 1969

Resolution 269: The situation in Namibia (12 Aug) 1969

Resolution 276: The Situation in Namibia (30 Jan) 1970

Resolution 283: The situation in Namibia (29 Jul) 1970

Resolution 284: The situation in Namibia (29 Jul) 1970

Resolution 301: The situation in Namibia (20 Oct) 1971

Resolution 309: The Situation in Namibia (4 Feb) 1972

Resolution 310: The Situation in Namibia (4 Feb) 1972

Resolution 319: The situation in Namibia (1 Aug) 1972

Resolution 323: The situation in Namibia (6 Dec) 1972

Resolution 366: Namibia (17 Dec) 1974

Resolution 377: Western Sahara (22 Oct) 1975

Resolution 379: Western Sahara (2 Nov) 1975

Resolution 380: Western Sahara (6 Nov) 1975

Resolution 385: Namibia (30 Jan) 1976

Resolution 387: Angola-South Africa (31 Mar) 1976

Resolution 428: Angola-South Africa (6 May) 1978

Resolution 431: Namibia (27 July) 1978

Resolution 432: Namibia (27 July) 1978

Resolution 435: Namibia (29 Sept) 1978

Resolution 447: Angola-South Africa (28 Mar) 1978

Resolution 454: Angola-South Africa (2 Nov) 1979

Resolution 475: Angola-South Africa (27 June) 1980

Resolution 532: Namibia (31 May) 1983

Resolution 539: Namibia (28 Oct) 1983

Resolution 566: Namibia (19 June) 1985

Resolution 601: Namibia (30 Oct) 1987

Resolution 621: Western Sahara (20 September) 1988

Resolution 629 (1989): Namibia (16 Jan) 1989
Resolution 632 (1989): Namibia (16 Feb) 1989
Resolution 640 (1989): Namibia (29 Aug) 1989
Resolution 643 (1989): Namibia (31 Oct) 1989
Resolution 652: New member: Namibia (17 April) 1990
Resolution 658: Western Sahara (27 June) 1990
Resolution 690: Western Sahara (29 Apr) 1991
Resolution 725: Western Sahara (31 Dec) 1991

Sekundární zdroje:

Knihy:

BREZINSKI, Zbigniew: Velká šachovnice. K čemu Ameriku svazuje její globální převaha. Praha: Mladá fronta, 1999

BAAR, Vladimír: Národy na prahu 21. století. Emancipace nebo nacionalismus?
Ostrava: Tilia, 2002

CLAPHAM, C. (2005). Africa and The International System: The Politics of State Survival.
Cambridge: Cambridge University Press.

Diener, Ingolf (2001): Contemporary Namibia :the first landmarks of a post-apartheid society

DOUBRAVA, Bohuslav (1982): Ideologické koncepce nekolonialismu, Praha: Univerzita Karlova

GONZÁLES CAMPOS, Julio D.:Las pretensiones de Marruecos sobre los territorios españoles en el Norte de África (1956-2002). Madrid : Real Instituto Elcano, 2004

HNÍZDO, Bořek: Mezinárodní perspektivy politických regionů. Praha: ISE, 1995

HORÁKOVÁ, Lucie: Komparace Maroka, Alžírsko a Tunisko. Diplomová práce, VŠE v Praze, 1999

IROGBE, Kema (1997): The roots of United States foreign policy toward apartheid south Africa, 1969-1985. Lewiston: Mellen Press

KISSINGER, Henry: Umění diplomacie. Od Richelieua k pádu Berlínské zdi.
Praha: Prostor, 1997

KISSINGER, Henry Alfred: Roky obnovy. Praha : BB art, 2002.

KISSINGER, Henry Alfred (2004): Bouřlivé roky. Praha : BB art

LACINA, Karel a kol. (1987): Nejnovější dějiny Afriky. Praha: Svoboda

LACINA, Karel (1984): Dějiny národně osvobozenického hnutí v zemích subsaharské Afriky v 60. a 70. letech. 1. vyd. Praha: Academia, .

LACINA, Karel (1981): Politika Západu a ČLR vůči subsaharské Africe v šedesátých a sedmdesátých letech,[Sborník], Praha: Orientální ústav ČSAV,

MIGUEL RUIZ, Carlos: El Sahara occidental y España: historia, política y derecho. Análisis crítico de la política exterior española. Madrid: Dykinson, 1995

PÁTEK, Jaroslav: Otázky mezinárodních vztahů : Sborník ; Sv. 2. Praha : Ústav pro mezinárodní politiku a ekonomii; Státní nakladatelství politické literatury, 1962

THORNTON, Archibald Paton: Imperialism in the twentieth century. Minneapolis: Macmillan, 1980

UBIETO ARTETA, Antonio a kol.: Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství LN, 2002

Vědecké články:

BERÁNEK, Ondřej: Západní Sahara - příběh neukončeného referenda. In: Mezinárodní politika, č.4 , 2004

Campos Julio D. González, Las pretensiones de Marruecos sobre los territorios españoles en el norte de Africa, Real Instituto Elcano de

Estudios Internacionales y Estratégicos, N° 15/2004, 16/04/2004

Cockburn, Alexander (1989): Beat the Devil., Nation; 5/1/1989, Vol. 248 Issue 17, p582-583

FRANCK, Thomas M.: The Stealing of the Sahara. American Journal of International Law, ročník 70, číslo 4 (říjen 1976), pp. 694-721

Gleijeses, Piero (2010): A Test of Wills: Jimmy Carter, South Africa, and the Independence of Namibia. Diplomatic History; Nov2010, Vol. 34 Issue 5, p853-891

Kagan-Guthrie, Zachary (2009): Chester Crocker and the South African Border War, 1981– 1989, Journal of Southern African Studies; Mar2009, Vol. 35 Issue 1, p65-80

MIGUEL RUIZ, Carlos: El mito de la unanimidad marroquí sobre el Sáhara. In: Sahara Libre, č 4, 2000

Saunders, Chris (2009): Namibian Solidarity: British Support for Namibian Independence., Journal of Southern African Studies; Jun2009, Vol. 35 Issue 2, p437-454

Scholtz, Leopold (2006): The Namibian Border War : an appraisal of the South African strategy, Scientia Militaria : South African Journal of Military Studies, Vol 34, Issue 1

Spencer, J. E. (1999): Southern Africa in the Cold War., History Today, únor 1999, Vol.49 Issue 2, page 47

SPRINGEROVÁ, Pavlína: Západní Sahara – příběh neukončené dekolonizace. In: Politologická revue, č. 2, 2005

VODERADSKÝ, Ján: Západná Sahara a medzinárodné aspekty neukončenej dekolonizácie. In: Medzinárodné otázky. č. 4, 2004

ZUNES, Stephen: Morocco and Western Sahara. In: Foreign Policy In Focus. ročník 3, číslo 42, prosinec 1998

<http://www.arso.org/01-3-fpic.htm>

1.5.2012

Internetové zdroje:

www.africa-union.org – oficiální stránky Africké unie

www.arso.org - stránky Sdružení příznivců svobodného referenda v Západní Sahaře

www.swapoparty.org – stránky politické strany SWAPO

www.wsahara.net/polisario.html - oficiální stránky fronty POLISARIO